

Sygn. akt: I C 627/22 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2023 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Marek Osowicki
Protokolant:	p.o. protokolanta sądowego Ilona Szczepańska

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2023 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko W. S.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego W. S. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 4.231,98 zł (cztery tysiące dwieście trzydzieści jeden złotych dziewięćdziesiąt osiem groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 sierpnia 2022 roku dnia do dnia zapłaty,
- w pozostałym zakresie powództwo oddala,
- zasądza od pozwanego W. S. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 1.130,93 zł (tysiąc sto trzydzieści złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 627/22 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł przeciwko W. S. pozew o zapłatę kwoty 8669,98 zł z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 10.08.2022 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, iż 30.07.2021 roku pozwany zobowiązał się – poprzez podpisanie weksla – do zapłaty w dniu 9.08.2022 roku kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 8669,98 zł. Powodowa spółka wskazała, iż weksel został wystawiony na zabezpieczenie zwrotu całego zadłużenia z tytułu umowy pożyczki udzielonej przez (...) S.A. w B. na podstawie umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z 30.07.2021 r. Na dochodzoną kwotę składa się suma pozostałych rat pożyczki oraz należne maksymalne odsetki za opóźnienie liczone zgodnie z art. 481 § 2¹ k.c. za każdy dzień opóźnienia w płatności każdej z rat. Granice wypełnienia weksla określa deklaracja wekslowa załączona do pozwu, którą podpisał również pozwany. Powód wyjaśnił również, że roszczenie stało się wymagalne w

dniu 10.08.2022 r. w wykonaniu dyspozycji art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. w dniu 10.07.2022 r. powód podjął bezskuteczną próbę pozasądowego rozwiązania sporu, przez wezwanie pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia.

W dniu 7.12.2022 r. stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, albowiem powód dochodził w niniejszej sprawie należności z tytułu weksla. Oprócz żądania sumy wekslowej powód domagał się zasądzenia odsetek umownych przekraczających ustawowe odsetki za opóźnienie na podstawie weksla niezawierającego zastrzeżeń o odsetkach. W związku z powyższym brak było podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Pozwany W. S. nie złożył odpowiedzi na pozew a na rozprawie wyjaśniła potwierdził zaciągnięcie pożyczki w (...), wskazał, iż ma ugodę z powodowa spółką i ma spłacać po 750 zł miesięcznie oraz że ma dowody wpłaty z 28.03.2023 r.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 30.07.2021 roku pozwany W. S. zawarł z powodem (...) S.A. z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) na kwotę całkowitej pożyczki 5000 zł, z całkowitą kota do zapłaty 11124 zł rozłożoną na 36 miesięcznych rat w wysokości po 309 zł . Na koszty pożyczki składała się kwota 340 zł opłaty przygotowawczej, 222 zł koszt prowizji pośrednika finansowego i 4438 zł prowizji pożyczkodawcy, łącznie całkowity koszt pożyczki wynosił 6124 zł a (...) 83,21 %. Dodatkowo na zabezpieczenie zwrotu pożyczki udzielonej w ramach przedmiotowej umowy, pozwany złożył weksel in blanco, upoważniając pożyczkodawcę do wypelnienia weksla m.in. gdy opóźnienie w płatności kwoty równej wartości jednej pełnej raty przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

(dowód: umowa pożyczki gotówkowej k.4-8, , weksel złożony w depozycie Sądu Rejonowego w Człuchowie – odpis k. 9, deklaracja wekslowa k. 12).

Pozwany nie wywiązywał się z ciążącego na nim zobowiązania i nie spłacał rat pożyczki zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat.

(niesporne).

Powodowa spółka wypowiedziała pozwanej umowę pożyczki pismem z 11.07.2022 r. i wezwała do wykupu weksla w terminie 30 dni i zapłaty kwoty 8669,98 zł .

(dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla k.10).

Sąd zważył co następuje:

Podkreślenia wymaga fakt, iż to strona powodowa powinna udowodnić, że określona wierzytelność jej przysługuje, tym bardziej, że jako wierzyciel dochodzący zaspokojenia wierzytelności, powinien wykazać podstawę (źródło) zobowiązania pozwanego, jak i jego wysokość. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Zgodnie bowiem z przyjętą linią orzecznictwa obowiązek wskazania dowodów, potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29).

W niniejszej sprawie powód wywodził swoje roszczenie z weksla, który zabezpieczał wierzytelności związane z zawartą 30.07.2021 roku umową pożyczki. Roszczenie powstało w związku z niewywiązaniem się przez pozwanego z zobowiązania.

Przedmiotem powództwa było roszczenie wekslowe wynikające z umowy pożyczki, która została zawarta przez pozwanego występującego jako konsument.

Nie budzi wątpliwości, że weksel stanowił zabezpieczenie spłaty pożyczki, był on wystawiony in blanco nie na zlecenie, a zasady wypełnienia weksla regulowała deklaracja wekslowa. Zgodnie z deklaracją wekslową pożyczkodawca został upoważniony do wypełnienia weksla wyłącznie na sumę odpowiadającą zadłużeniu pożyczkobiorcy wobec pożyczkodawcy wynikającemu z umowy pożyczki.

Nadmienić należy, że przedmiotowy weksel był wystawiony przez pozwanego in blanco nie na zlecenie. Na mocy art. 9 Prawa wekslowego wystawca weksla odpowiada za przyjęcie i za zapłatę weksla. Zgodnie z art. 10 w/w ustawy jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Nie budzi wątpliwości, że wręczeniu weksla in blanco towarzyszy porozumienie dotyczące uzupełnienia weksla. Istnienie porozumienia co do uzupełnienia weksla jest obligatoryjne, związane jest z wystawieniem i wydaniem weksla in blanco. Z brzmienia ww. art. 10 wynika konieczność istnienia porozumienia stron. Jeżeli wystawca wydał weksel in blanco, to tym samym upoważnił otrzymującego weksel do wypełnienia go zgodnie z umową. W wyniku wypełnienia weksla in blanco częściowo niezgodnie z porozumieniem na niekorzyść osoby na nim podpisanej, osoba ta może stać się zobowiązana wekslowo w granicach, w których tekst weksla odpowiada porozumieniu – deklaracji wekslowej (por. SN z 26.1.2001 r., II CKN 25/00). W orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że w razie naruszenia uprawnienia do uzupełnienia weksla in blanco przez wpisanie wyższej sumy od kwoty wierzytelności, dla której zabezpieczenia weksel in blanco został wręczony, osoba na nim podpisana staje się zobowiązana wekslowo w granicach w jakich tekst weksla jest zgodny z upoważnieniem (por. wyr. SN z 22.6.2006 r., V CSK 70/06, OSNC 2007, Nr 4, poz. 59; SN z 1.12.2010 r., I CSK 181/10, L.)

Wskazać należy, że zobowiązanie z weksla staje się abstrakcyjne dopiero wtedy, gdy zostanie on puszczony w obieg i nabędzie go osoba trzecia. Wówczas, wobec osoby trzeciej (działającej w dobrej wierze), nie można podnosić zarzutów dotyczących stosunku prawnego będącego podstawą weksla. Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 41 ust 1 ustawy o kredycie konsumenckim ustawodawca dopuszczając samą możliwość wystawiania weksli i czeków przez konsumenta, wprowadził zarazem unormowania zapobiegające skutkom przeniesienia praw wynikających z tych papierów wartościowych na osobę trzecią. Weksel zabezpieczający kredyt konsumencki nie może być źródłem zobowiązania abstrakcyjnego, a tym samym powód ma obowiązek wskazać dowody na istnienie i wysokość zobowiązania wekslowego.

Pozwany w umowie pożyczki występował jako konsument. Zarówno normy prawa wspólnotowego chronią praw konsumentów, ale także polski ustawodawca wprowadził szczególną ochronę tej grupy uczestników obrotu cywilnego jako słabszej strony stosunków zobowiązaniowych zapewniając im ochronę przed stosowaniem przez silniejszego przedsiębiorcę, profesjonalnie działającego w obrocie, postanowień kształtujących ich prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i wywierający szkodliwy wpływ na ich interesy, ustawodawca wprowadził szczególne regulacje prawne chroniące konsumenta. Powyższe wynika zarówno z art. 76 Konstytucji RP, zgodnie z którym władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi jak i przepisów ustawowych. Zgodnie z prawem unijnym (...) (por. wyr. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 13 września 2018 r. (C-176/17), Sąd ma obowiązek zbadać czy w umowach z konsumentami nie występują niedozwolone klauzule umowne lub inne postanowienia naruszające prawa konsumentów.

W niniejszej sprawie powód wniósł pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie art. 485 § 2 k.p.c. Następnie w dniu 20.12.2022 r. przewodniczący stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, w związku z czym sprawę skierowano do postępowania zwykłego (k. 20).

W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że pozwany posiada status konsumenta w rozumieniu art. 22 1 k.c., zaś powódka jest podmiotem zawodowo trudniącym się udzielaniem kredytów konsumenckich, a przedmiotem powództwa roszczenie wekslowe wynikające z umowy pożyczki, która została zawarta przez pozwanego występującego jako konsument. Jak powyżej wskazano Sąd ma obowiązek zbadać czy w umowach z konsumentami nie występują niedozwolone klauzule umowne lub inne postanowienia naruszające prawa konsumentów. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że Sąd ma obowiązek w procesie wekslowym z udziałem konsumenta badać stosunek podstawy łączący strony, nawet bez zarzutu strony pozwanej. Nie budzi również wątpliwości, że aby skutecznie dochodzić roszczenia z weksla będącego pierwotnie wekslem in blanco stanowiącym zabezpieczenie innych roszczeń między stronami, konieczne jest przedłożenie zarówno weksla oraz wykazanie, że między stronami istniało porozumienie (deklaracja – umowa - wekslowa), upoważniająca stronę otrzymującą weksel do jego wypełnienia i określające warunki dokonania tej czynności. Powód jako strona stosunku podstawowego, winien przedstawić deklarację wekslową i wskazać na okoliczności decydujące o jego wypełnieniu zgodnie z zawartą deklaracją. Abstrakcyjność zobowiązania z weksla in blanco między stronami stosunku podstawowego ma bowiem osłabiony charakter i uwzględnia funkcję tego weksla jako formy zabezpieczenia roszczenia ze stosunku podstawowego. Konsekwencje z tego płynące winny być przy tym przestrzegane szczególnie, gdy stroną stosunku podstawowego dającą zabezpieczenie jest konsument.

Zgodnie z treścią art. 41 ust. 1 ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, dopuszczalne jest zabezpieczenie udzielonej pożyczki wekslem własnym bez możliwości indosowania. Celem tej regulacji jest ograniczenie ekonomicznych funkcji weksla wyłącznie do roli zabezpieczenia zobowiązania ze stosunku podstawowego, wykluczając możliwość przenoszenia wynikających z niego praw (por. Komentarz do art. 41 ustawy o kredycie konsumenckim pod red. K. Osajdy, Legalis).

Zgodnie z treścią art. 10 ustawy prawo wekslowe jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. W związku z powyższym zobowiązanie z weksla staje się abstrakcyjne dopiero wtedy, gdy zostanie on puszczony w obieg i nabędzie go osoba trzecia działająca w dobrej wierze. Wówczas wobec niej nie będzie można faktycznie podnosić przed sądem zarzutów dotyczących stosunku prawnego będącego podstawą wystawienia weksla.

W związku z powyższym weksel zabezpieczający kredyt konsumencki, nie może być źródłem zobowiązania abstrakcyjnego (nie może być indosowany), a zatem powód winien wskazać dowody na istnienie i wysokość zobowiązania wekslowego zgodnie z ogólnymi regułami dowodzenia określonymi w art. 6 k.c.

Na mocy art. 29 ww. ustawy umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany niezwłocznie doręczyć umowę konsumentowi. Umowa powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Powyższe ma gwarantować konsumentowi czytelną informację o treści stosunku prawnego, na który się zobowiązuje i jakie powstają po jego stronie prawa i obowiązki.

W związku z powyższym nie budzi wątpliwości Sądu, że w sprawach, w których stroną jest konsument, a powód dochodzi roszczeń z weksla, to strona powodowa ma obowiązek przedstawić dokumenty stanowiące podstawę wypełnienia weksla. Sąd musi mieć możliwość oceny umowy, czy wszystkie jej postanowienia zgodne są z prawem i zasadami współżycia społecznego oraz czy weksel został wypełniony prawidłowo.

Ocena zgodności z prawdą twierdzeń powoda następuje na podstawie materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy. Nie budzi wątpliwości, że obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu. Z treści art. 3 k.p.c. wynika obowiązek stron i ich pełnomocników do przedstawiania dowodów istotnych w sprawie. Przepis art 6 k.p.c. wprowadza zasadę koncentracji materiału procesowego, której celem jest przeciwdziałanie przewlekaniu postępowania i dążenie do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla faktycznego i prawnego wyjaśnienia sprawy.

W związku z powyższym strony mają obowiązek przedłożyć dowody wraz z pozwem w celu wykazania zasadności roszczenia.

Podkreślenia wymaga fakt, iż to strona powodowa powinna udowodnić, że określona wierzytelność jej przysługuje, tym bardziej, że jako wierzyciel dochodzący zaspokojenia wierzytelności, powinien wykazać podstawę (źródło) zobowiązania pozwanego, jak i jego wysokość. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Jak na wstępie wskazano sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu nie budziły żadnych wątpliwości twierdzenia powoda co do zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki i braku spłaty rat pożyczki przez pozwanego, bowiem przyznał on fakt zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki oraz zalegania ze spłatami rat pożyczki, z powodu jego sytuacji życiowej. W niniejszej sprawie, jak powyżej wskazano, stan faktyczny był w zasadzie bezsporny.

Powód przedstawiając stan faktyczny sprawy, powołał się na weksel zabezpieczający umowę pożyczki kopię umowy pożyczki umowy. Powołano się również na okoliczność, że weksel został wypełniony z uwagi na brak spłaty. Wyjaśniono również, że na dochodzoną pozwem należność składa się suma pozostałych do zapłaty rat pożyczki oraz należne maksymalne odsetki za opóźnienie liczone zgodnie z art. 481§ 2 k.c. za każdy dzień opóźnienia w płatności każdej z rat. Powód wyjaśnił również, że roszczenie stało się wymagalne w dniu 10.08.2022 r.

Powód w celu wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia przedłożył też weksel, deklarację wekslową oraz kserokopię wypowiedzenia umowy pożyczki i wezwania do wykupu weksla.

Powodowa spółka przedłożyła zarówno weksel oraz deklarację – umowę wekslową, upoważniającą stronę otrzymującą weksel do jego wypełnienia i określającą warunki dokonania tej czynności. Powód wykazał również okoliczności decydujące o wypełnieniu weksla zgodnie z zawartą deklaracją.

Formą wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału są nie tylko odsetki. Zresztą pełnią one także funkcję waloryzacyjną, a więc kompensują spadek wartości nabywczego pieniądza, co może mieć miejsce szczególnie w sytuacji, gdy spłata zobowiązania pieniężnego jest rozciągnięta w czasie.

Zawsze należy rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń stron, wszystkich złożonych i wysokich kosztów działalności gospodarczej, ryzyka gospodarczego, w tym braku spłaty pożyczek np. z powodu utraty pracy czy dochodu.

Wynagrodzenie prowizyjne za udzielenie pożyczki czy kredytu jest jednym z podstawowych kosztów występujących w kredytach bankowych, jest opłatą pobieraną przez banki, w różnej wysokości. Prowizja jest standardową opłatą operacyjną, której celem jest zrekompensowanie kosztów, ponoszonych w związku z uruchomieniem pożyczki czy kredytu.

Przede wszystkim podkreślić należy, iż przedmiotowa umowa pożyczki zawarta została w 30 lipca 2021 roku, a więc w momencie obowiązywania przepisu art. 36a ustawy z 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, który wszedł w życie w dniu 11 marca 2016 roku. Przepis ten ustala maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu tj. wszystkich kosztów, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek. Limit ten nie może być wyższy od sumy: 25% całkowitej kwoty kredytu oraz 30% całkowitej kwoty kredytu wyrażonej w stosunku rocznym do czasu trwania umowy.

Zauważyć w tym miejscu należy, iż pożyczkodawca jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i przy zawieraniu umów posługuje się wzorcami umownymi. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy zawartej z pozwanym były dla jej stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów. Umowy z udziałem konsumentów mogą być bowiem kwalifikowane jako niedozwolone klauzule

umowne, ale także jako próba obejścia przepisów (np. o odsetkach maksymalnych) czy też wprowadzania postanowień sprzecznych z zasadami współżycia społecznego.

Należy bowiem ocenić czy w sprawie nie mamy do czynienia z konstrukcją umowy, którą uznać należy za sprzeczną z zasadą swobody umów wyrażoną w art. 353¹ k.c., zgodnie z którą strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Klauzule umowne podlegają też ocenie w oparciu o przepis art. 385¹ § 1 k.c. zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Postanowienie umowy może zatem zostać uznane za niedozwolone po łącznym spełnieniu wskazanych wyżej przesłanek.

Umowy konsumenckie podlegają więc przede wszystkim ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ § 1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez przedsiębiorcę (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07).

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienie umowy może zatem zostać uznane za niedozwolone po łącznym spełnieniu wskazanych wyżej przesłanek

Kodeks cywilny w art. 22¹ k.c. pod pojęciem konsumenta wskazuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

W niniejszej sprawie zawarta pomiędzy stronami umowa pożyczki nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą pozwanego.

Obie wskazane w art. 385¹ § 1 k.c. formuły prawne służą ocenie tego, czy klauzule umowne przekraczają zakreślone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04).

W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

A. postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, która to sprzeczność rażąco narusza jego interesy. Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu konsumenta jako równorzędnego partnera umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Działania te potocznie określa się jako

nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2011 roku VI ACa 262/11).

Postanowienie umowne oceniane jako abuzywne jak już wyżej wskazano nie może dotyczyć sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron. Wątpliwości sądu wzbudzają w niniejszej sprawie jednak ustalenia w zakresie prowizji. Nie jest to więc świadczenie główne z umowy pożyczki. Zdaniem Sądu, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące prowizję miesięczną ustalone zostały na zawyżonym poziomie.

Powód w załączniku do wniosku o numerze (...) z 22.07.2021 r. o udzielenie pożyczki konsumenckiej przedstawił pozwanemu zestawienie proponowanych kwot składających się na prowizję, wyliczając kwoty z tytułu wynagrodzeń pracowników, działań marketingowych, kosztów druku materiałów informacyjno-promocyjnych, kosztów reklam produktowych w Internecie i prasie, kosztów wdrożenia nowych produktów i narzędzi wspierających, kosztów utrzymania i obsługi systemów i infrastruktury telekomunikacyjnej, technicznej, kosztu operacji bankowych, kosztów pocztowych, zużycia materiałów i energii, artykułów biurowych, środków czystości, kosztów podatków innych niż podatek dochodowy, podatku dochodowego i marży pożyczkodawcy.

Powyższe zestawienie jednak nie zwiera wskazania w jaki sposób zostały ustalone poszczególne kwoty składające się na prowizję i jak odnoszą się one do konkretnej umowy pożyczki zawartej z pozwanym. W zestawieniu nie wskazano w jaki faktycznie sposób kalkulacja poszczególnych kosztów została przeprowadzona. W istocie nie wskazano rzeczywistych kosztów związanych z udzieleniem pozwanemu pożyczki.

Tak ustalone już w momencie przedstawiania pozwanemu do podpisania warunki umowy w zakresie prowizji należnej miesięcznie (w oderwaniu od faktycznych jasno skalkulowanych kosztów związanych z podejmowanymi czynnościami) zostały określone w wysokości nie znajdującej uzasadnienia. Opłaty te zostały ustalone w zryczałtowanej wysokości, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony pożyczki. Strona powodowa dokonała jedynie niejasnego rozbicia kwoty prowizji na poszczególne koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Zauważyć należy, iż wszystkie ustalone pozaodsetkowe koszty pożyczki stanowił aż 100 % środków pieniężnych przedstawionych do dyspozycji pożyczkobiorcy (340 zł opłata przygotowawcza, 222 zł prowizja pośrednika finansowego i 4438 zł prowizja pożyczkodawcy, łącznie równe 5000 zł przy kwocie pożyczki wynoszącej również 5000 zł). Zaś pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu (art. 36a ust. 2 ustawy [z 2011 r.] o kredycie konsumenckim). W przeciwnym wypadku kwota przekraczająca wartość udzielonego kredytu stanowi świadczenie wierzycielowi nienależne (art. 26 a ust. 3 cytowanej ustawy).

Więc rozbicie kosztów prowizji w załączniku z 22.07.2021 r. nosi znamiona dostosowania do maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu w całym okresie kredytowania, a nie faktycznego ich poniesienia z związku z zawartą z pozwanym umową.

Dodatkowo kwestionowana prowizja, bez opłaty przygotowawczej i kosztów prowizji pośrednika finansowego, wynosiła ponad 88 % kwoty, jaką w wyniku wykonania umowy pożyczki otrzymał ostatecznie pozwany do swojej dyspozycji.

Wprowadzenie przez pożyczkodawcę prowizji w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta. Opłaty te stanowiły nie tylko niczym nieuzasadnioną dolegliwość dla konsumenta, ale przede wszystkim zostały pomyślane jako źródło dodatkowego zarobkowania dla pożyczkodawcy. Miały więc na celu de facto ominięcie przepisów o odsetkach maksymalnych, które zresztą w umowie zastrzeżone zostały zarówno jako odsetki kapitałowe jak i odsetki z tytułu opóźnienia.

Zapisy umowy przewidujące obowiązek ponoszenia dodatkowych opłat są niewątpliwie również sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Co prawda wysokość prowizji została ustalona umową pożyczki, a pozwany, składając podpis

pod umową, zgodził się na ich ponoszenie, to jednak swoboda umów nie jest całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. Zgodnie z art. 353¹ k.p.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W tej sytuacji chociaż ustalona w umowie kwota pozaodsetkowych kosztów nie przekroczyła limitu ustawowego wysokości kosztów pozakodeksowych, określonego w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia tej należności. Wprowadzenie regulacji wynikającej z powołanego przepisu nie powoduje, że wyłączona jest kontrola postanowień wzorca umowy pod kątem zgodności postanowienia umowy w zakresie prowizji, z dobrymi obyczajami. Okoliczność, iż obowiązuje limit kosztów pozaodsetkowych, nie wyłącza kontroli postanowień wzorca umowy, które odnoszą się do takich kosztów, pod kątem skuteczności ich inkorporacji do stosunku prawnego oraz pod względem ich abuzywności. R. legis wprowadzenia w dniu 11 marca 2016 r. nowelizacji ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2016 r. poz.1528), miało na celu ukrócenie niewłaściwych praktyk rynkowych polegających na zawyżaniu opłat około kredytowych, w odpowiedzi na często powtarzające się praktyki tego typu. Przepis art. 36a powołanej wyżej ustawy wprowadza mechanizmy ochrony konsumentów, którego celem jest pozwolenie konsumentowi podjęcie rozsądnej decyzji dotyczącej zaciągnięcia kredytu, poprzez określenie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Jednakże nie jest to wyłączny środek ochrony konsumenta zawierającego umowę kredytu konsumenckiego, lecz dodatkowy mechanizm ochronny, który wzmocnić ma jego ochronę. Regulacja ta nie wyłącza innych mechanizmów chroniących konsumentów przewidzianych w przepisach Kodeksu Cywilnego (tak: Sąd Okręgowy w Sieradzu w wyroku z dnia 22 sierpnia 2018 roku w sprawie I Ca 323/18 , Sąd Okręgowy w Łodzi wyroku z dnia 22 listopada 2017 w sprawie III Ca 1530/17 czy z dnia 26 marca 2018 roku w sprawie III 367/18).

Uznanie analizowanych postanowień za klauzulę niedozwoloną skutkuje stwierdzeniem ich bezskuteczności. Nie ma więc znaczenia, że w niniejszej sprawie powód dochodzi tylko części należności z tego tytułu, skoro jako bezskuteczne ocenić należy postanowienia umowne wprowadzające w ogóle obowiązek świadczenia z tego tytułu.

Biorąc powyższe pod uwagę należało zasądzić od pozwanego na rzecz powodowej spółki 4231,98 zł w ustawowych odsetkami za opóźnienie od 10.08.2022 r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo co do kwoty 4438 zł z tytułu prowizji.

O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, wyrażoną w treści art. 100 k.p.c. Jako koszty powoda niezbędne do celowego dochodzenia prawa zaliczono: opłatę sądową od pozwu w wysokości 500,00 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł. wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 1800 zł łącznie 2317 zł. Wobec faktu, iż powództwo zostało uwzględnione w części tj. 48,81 % , zaś strona powodowa przegrywa powództwo w 51,19 % , pozwany został zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 1130,93 zł , stosownie do wyniku sprawy tj. 2317 zł minus 51,19 %.

Z.

1. odnotować

2. odpis wyroku i uzasadnienia po scaleniu doręczyć pełnomocnikowi powoda, za pośrednictwem portalu informacyjnego

3. przedłożyć z apelacją, najdalej za 30 dni od wykonania.

C., 25.04.2023 r.